

ZOR ÇIKMAZI

SIYASİ HABER VE YORUM GAZETESİ

13

25 HAZİRAN-9 TEMMUZ 1989

1500 LİRA

adımlar

BULGARİSTAN'DA İNSAN HAKLARI SUÇU

On binlerce insan göç ettikten sonra bile, bir milyondan çok Türk kalacak Bulgaristan'da. Onlar gelecekte, şimdi şiddetlenen sorunların çözümüne katkıda bulunmanın yollarını bulabilecekler mi? Gönüllülük, özgür irade, eşit haklar ve ulusal ayrıcalıkların olmadığı koşullar kendilerine tanınacak mı?. Bulgaristan'da doğan her Türk -eğer "ben Türküm", diyorsa Türk'tür; kendini tanımlama hakkı bireyden alınmaz- evet her Türk, Bulgar milletine tarihten kalmış bir kültür mirasıdır, onların zenginliğidir. (Sayfa: 4-5)

KÜRT DİLİNE YASAK KALKMALI

Dil sorununu, kürçe bilmeyen hekimler ile türkçe bilmeyen halk çok somut yaşıyor. Bir insan derdini en iyi kendi dili ile anlatabilir. Farklı dilleri konuştukları için derdini anlamadan kendisine reçete yazmak zorunda kalan bir hekime, hasta güvenebilir mi? İnsanların sağlığı, dil sorunu yüzünden tehlikede... (Sayfa: 6-7)

► AKARCA LI VE YILMAZ: KOMÜNİST PARTİ KURULABİLİR

Anayasa değişikliği de Meclis kapısında. (Sayfa: 5, 9)

► SENDİKA DELEGE SEÇİMLERİNDE İKİ TAKTİK

Tersane işçileri İstanbul'da delege seçimlerine kendi adaylarıyla ağırlıklarını kaymaya hazırlanıyorlar. (Sayfa: 11)

► AVRUPA İNSANI ARAYIŞ İÇİNDE

Avrupa Parlamentosu seçimleriyle, sola kayış tesicillendi. Sol Avrupa Parlamentosu'nda çoğunlukta. Avrupa'nın yeni arayışı gelecek yıllarda da sürecek... (Sayfa: 17)

► FOTOĞRAF 150. YAŞINDA

Fotoğrafın bulunuşunun Fransa'dan dünyaya duyuruluşundan bu yana 150 yıl geçti. Fotoğrafın bundan sonraki serüveni de yine teknik ve zamanla içli dışlı olacak ve onu insanlık yararına bir araç olarak kullanımlarını sorunluluklarını unutmamayaacaklar. (Sayfa: 18)

ALEME TALKIM, SALKIM YUTMAYANLARIN HAKKINDIR

■ Ali Taygun

"Bulgar'ım, doğrusun, çağın zaman. Yaşam... Varlığın Bulgar varlığını arıyan olum!"

Bulgaristan'da bir çok ülkeden kalma Türk çocukların bu sözleri her sabah azaz biraz baharmaya başladıklarını bir duyulmuş.

Aynı çocukların iyi bir orataklıla girebilmek için orodokso kilselerinde okunan duaların anıya tatı bulduklarını...

Girdikleri okula bir kütüphaneye açılarak çıkartıp aynı ruhla uygulaması yaptıklarını...

Bunlara isyan etmez mi insan? Saydıkları Bulgaristan'da gerçekleştirmiyor. Bulgaristan'da Türk çocukların işlevleri isimleri vermiyorlar, anadillerinde eğitim yapmıyorlar, dilediklerinde pasaport alamıyorlar.

Bulgaristan'da insan hakları ihlal ediliyor.

Hükümet bu ihlalleri dile getiriyor. Ama dünya kamuoyuna yeterli tek donuyor. Sosyalist ülkelerde bu tür ihlaller çok yakından izleyen, anında uluslararası platformlarda mesele çıkaran müteferriklerimizden bile aranan destek bulamıyor. Başbakan, "nerede", diyor, "insan hakları savunucuları?" Talepleri cevapsız kalıyor.

Hacı zihniyeti mi hortlatıyor? Türk ten başka dost çok mudur gerçekten?

Uluslararası insan hakları savunucusu gelmiş, yıllardan beri Türkiye'de hakları ihlal edilen misinler soruyor: "Siz ne dermişiz? Bu bir 'jingoizm' (sovenizmin) (daha patristisi) gösterisi mi, yoksa gerçek bir ihlal mı söz konusu olan?" Yani inanmıyor teslimi diyor. "Siz şikâyet yapamazsınız", diyor.

Adam vaktiyle bunun görünön içine baka baka, "hiçde kırık muhtemelen."

Uluslararası insan hakları savunucusu gelmiş, yıllardan beri Türkiye'de hakları ihlal edilen misinler soruyor: "Siz ne dermişiz? Bu bir 'jingoizm' (sovenizmin) (daha patristisi) gösterisi mi, yoksa gerçek bir ihlal mı söz konusu olan?" Yani inanmıyor teslimi diyor. "Siz şikâyet yapamazsınız", diyor.

Adam vaktiyle bunun görünön içine baka baka, "hiçde kırık muhtemelen."

Uluslararası insan hakları savunucusu gelmiş, yıllardan beri Türkiye'de hakları ihlal edilen misinler soruyor: "Siz ne dermişiz? Bu bir 'jingoizm' (sovenizmin) (daha patristisi) gösterisi mi, yoksa gerçek bir ihlal mı söz konusu olan?" Yani inanmıyor teslimi diyor. "Siz şikâyet yapamazsınız", diyor.

Adam vaktiyle bunun görünön içine baka baka, "hiçde kırık muhtemelen."

TBKP Başkan Yardımcısı Karaca

"BULGARİSTAN'DAKİ UYGULAMALARI SOSYALİZM İLE BAĞDAŞTIRAMIYORUZ"

TBKP Başkan Yardımcısı Mehmet Karaca, geçtiğimiz 2 Haziran günü Londra'da yapılan ve ayrıntılı haberi bu sayıya da yayımlanmış "Sargın ve Kulu'nun Özgürlük Geceği" için yaptığı konuşmada, Bulgaristan'da Türk kökenli yurttaşlara karşı yürütülen uygulamaları eleştirdi.

TBKP'nin Bulgaristan'daki bu uygulamaları insan hakları ve sosyalizm ile bağdaştırılmadığını vurgulayan Karaca, şunları söyledi:

"Bu ülkede son günlerde yer alan uygulamalar herkesi gültü bir de iz-

su yok", demiş. Ona güveniyor. "Bir zanaat kimisiyle isale olunamaz", der mecelle.

Üstüne durtuk bugün zarar görüyor, den zarar veriyor değil. Onun için, bir zamanlar "devletli yankılar" olarak nitelenenler kendilerini suçlayımları şimdi devletin ne olduğunu ortaya koymaları lazım, ciddiyeti öğrenmeleri lazım.

Bir insanın adı, anadili, manevi değerleri, kültürü, onun beğenildiği, şahısları ayırtmaz parçasıdır. Mali değildir yani, mutküdür. Bu yüzden de ondan alınmaz. İstisna edilemez.

Toplum, eteğe herkeş için geçerli yasalar ayırtmaz bireyleri tanıyan haklardan kimisini geri alabilir, şu işlevi bireyi cezalandırabilir. Ama bireyi topluma verilmemiş, onun doğuştan kazandığı hakları da vardır. Doğduğunda edilecek yamuk, yur sahbi olmak böyle bir hak. Bu hakla toplum verildiği için toplum almaz da.

Bulgaristan'da Türklerin türlü baskılara göçe zorlanmaları bu haklarını ihlalidir.

Bunlar belli. Bunlar belli de... Devletin aramızda katıyorsa, kine sömürüci katıyorsa, sosyalist el bağl adan esas duruşta tutmaya hiç benzemez. "Ben bildiğimi okurum, keyfini işlerim, kimse de karışmasın", der demine. Ama o zaman, yarıncı yapmaması da nın olur. Yalnızlık nın olur. Bugünkü günde ise yalnızlık münkeni değil. Doğru da değil.

Kendi uyguladığı politikaları başkaca uygulayınca keyfati olanlar uluslararası arenada tarafırla bulunmaz. Bir hakkın ihlalden söz etmek için o hakkı önce kendi tanımak gerekir.

Kesmi politikamız her TC vatandaşına "Türk" olarak tanımlar. Böyle bir tanım yapıldığında ay-

nı tanımın başkalarının yapmaması da tabii ediyordur demek. Çünkü eğer bu tanıyı yanlış kullanımlarımız gerekir. Doğrusu başkasının kullanması ilizir edemeyiz.

"Efendim, bazı ülkelerde ulusal azınlıklar var, baskılarında çok. Biz de yokta ne yapalım yani?" demeli. Ama o zaman soruları, olup olmadığını kim tayin ediyor diye "Ben hayin ediyim, içim için" desenez karışmazın diye tayin hakkı tanımış olursunuz. O da kalker, "bende de yok" deyiverir, o dedekalfız kalaz.

Hükümet emetle ciddi işler yapı, yakaya gelmez. Devlet adına verilen söz adanma forumunu forumu bağlar. En basit bir uygulamaları bile yıllarca emsal teşkil edeceğine bile, bunun sorumluluğunu taşımak gerekir. Güncel politikalarla puan almak için, kusa vadedi bir çıkarın çıkarı için aldığınız bir tedbir döner döner en haklı olduğunuz bir yerde karışma çıkar, gör göre ekin için kalırsanız. Ne yazık ki bunun bedelini göğüs kez hatada hiç dahi olmayan mazlumlar olur.

Bugün de on onbes yıldır resmi

politikanızı işte emen olan baretinliğiz fatursu Kapkula'de perişan göçmenlere çıkıyor.

Onların kendi toplumlarını kısırlaştırdıkları söyleyebiliriz.

Nasıl bireyler için iki di bilemek iki baya yapamaz. İki di, daha çok di iki bir toplum olmak; iki kültürü, daha çok kültürü bir toplum olmak daha zengin bir toplum olmak. Bulgaristan'da doğan her

politikanızı işte emen olan baretinliğiz fatursu Kapkula'de perişan göçmenlere çıkıyor.

Türkiye bizim yurdumuz. Türk yurtta Türkler de var. Türk olmayanlar da. Bu yurdu paylaştığımız bu insanlar Türk olmama hakkına sahip olmalıdır. Türk olmadıkları için hiçbir özgül muameleyle tatı bulamazlar, tam tersine çok boyutlu topluma kendi renklerini katkılar için kültürlerini geliştirmekte yetki görmedikleri.

Biz buna inandığımız için, bu görüş savunmanın haklılık değil, tam tersine zenginleştiricilik, çoğaltıcılık olduğunu savundumuz için Bulgaristan yöneticilerini sorgulayabiliriz.

Onların kendi toplumlarını kısırlaştırdıkları söyleyebiliriz.

Nasıl bireyler için iki di bilemek iki baya yapamaz. İki di, daha çok di iki bir toplum olmak; iki kültürü, daha çok kültürü bir toplum olmak daha zengin bir toplum olmak. Bulgaristan'da doğan her

politikanızı işte emen olan baretinliğiz fatursu Kapkula'de perişan göçmenlere çıkıyor.

Onların kendi toplumlarını kısırlaştırdıkları söyleyebiliriz.

Nasıl bireyler için iki di bilemek iki baya yapamaz. İki di, daha çok di iki bir toplum olmak; iki kültürü, daha çok kültürü bir toplum olmak daha zengin bir toplum olmak. Bulgaristan'da doğan her

politikanızı işte emen olan baretinliğiz fatursu Kapkula'de perişan göçmenlere çıkıyor.

Onların kendi toplumlarını kısırlaştırdıkları söyleyebiliriz.

Nasıl bireyler için iki di bilemek iki baya yapamaz. İki di, daha çok di iki bir toplum olmak; iki kültürü, daha çok kültürü bir toplum olmak daha zengin bir toplum olmak. Bulgaristan'da doğan her

politikanızı işte emen olan baretinliğiz fatursu Kapkula'de perişan göçmenlere çıkıyor.

Onların kendi toplumlarını kısırlaştırdıkları söyleyebiliriz.

Nasıl bireyler için iki di bilemek iki baya yapamaz. İki di, daha çok di iki bir toplum olmak; iki kültürü, daha çok kültürü bir toplum olmak daha zengin bir toplum olmak. Bulgaristan'da doğan her

politikanızı işte emen olan baretinliğiz fatursu Kapkula'de perişan göçmenlere çıkıyor.

Onların kendi toplumlarını kısırlaştırdıkları söyleyebiliriz.

Nasıl bireyler için iki di bilemek iki baya yapamaz. İki di, daha çok di iki bir toplum olmak; iki kültürü, daha çok kültürü bir toplum olmak daha zengin bir toplum olmak. Bulgaristan'da doğan her

politikanızı işte emen olan baretinliğiz fatursu Kapkula'de perişan göçmenlere çıkıyor.

Onların kendi toplumlarını kısırlaştırdıkları söyleyebiliriz.

Nasıl bireyler için iki di bilemek iki baya yapamaz. İki di, daha çok di iki bir toplum olmak; iki kültürü, daha çok kültürü bir toplum olmak daha zengin bir toplum olmak. Bulgaristan'da doğan her

politikanızı işte emen olan baretinliğiz fatursu Kapkula'de perişan göçmenlere çıkıyor.

Onların kendi toplumlarını kısırlaştırdıkları söyleyebiliriz.

Nasıl bireyler için iki di bilemek iki baya yapamaz. İki di, daha çok di iki bir toplum olmak; iki kültürü, daha çok kültürü bir toplum olmak daha zengin bir toplum olmak. Bulgaristan'da doğan her

politikanızı işte emen olan baretinliğiz fatursu Kapkula'de perişan göçmenlere çıkıyor.

Onların kendi toplumlarını kısırlaştırdıkları söyleyebiliriz.

Nasıl bireyler için iki di bilemek iki baya yapamaz. İki di, daha çok di iki bir toplum olmak; iki kültürü, daha çok kültürü bir toplum olmak daha zengin bir toplum olmak. Bulgaristan'da doğan her

Türk -eğer "ben Türküm", diyorsa Türk'ün kendini tanımasını hakkı bireyden alınmaz. evet her Türk. Bulgar mirasına tarihten kalması bir kültür mirasıdır, onların zenginliği. Bulgaristan yöneticilerinin onları yarıma bırakması hakkı, çocukların bu mirastan mahrum etme hakkı yoktur.

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Bulgaristan'daki Türkler dilleriyle Türkiye'ye göçerler. Bu kendi illecekleri bir iş. Doğrusu, onların kalması yurtlarden ayrılmaması teyakküt, İsrar edip gitmek isteseler, yapılabilecek olan, onları bu illede birer devletlik elgisi olmaları teatin için gereken dayanışmayı göstermektedir. Sosyalistlerden beklenen budur.

İşte Türkiye'nin socaları bunları söyle, sosyalist hakları buldur. Kesmi politikaları oluşturmaları işlemler deseler yanabolarla dönüp, "Siz insan haklarını savunursunuz, çünkü bu savunuyoruz", derler. Çünkül onlar, kendileri insan haklarını savunmuşlardır, savunmazlar. □

Nurettin Yılmaz

"KOMÜNİST PARTİ KURULABİLİR"

Adımlar (Ankara)-ANAP Mardin, Muş, Siirt, Bilel ve Van milletvekilleri Nurettin Yılmaz, Mehdi Eski, Kemal Bilir, Muhyettin Muhi, Reşit Çelik, İhsan Bedirhanoglu, TCK'nın 141, 142, 163. maddelerinde değişiklik ve ceza indirimi öneren yasa önerilerini partilerinin Meclis grubuna verdiler.

ANAP TBMM Grup Başkanvekillerinden İhsan Buzkurt, Öneriyi grup yönetimi olarak görüştükten sonra TBMM Başkanlığı'na verceklerini bildirdi.

Bu arada Nurettin Yılmaz, 19 Haziran günü verdikleri Öneriye ilgili olarak, TBMM'de bir basın toplantısı düzenledi. Önerinin, "Türkiyeyi 50 yıldan bu yana akıllanması getirdiği 'düğüne suçu lekesinden' kurtaracağı, amaçlarını 'düğüncüye suç olmanın çıkaracağı' belirlenir Yılmaz, sözlerine şunları ekledi:

"Düğüncü düğüncülerin varolduğu düşünce, düğüncü düşüncesi olduğu bir 'çöküş beklediği'."

Nurettin Yılmaz, gündelik Öneriye ait Türkiye'de zor kullananama, 141 ve 142'nin filten ortadan kaldırıldığı, savunduktan sonra, şöyle konuştu:

"Aynı sosyalist ve komünist partiler içindeki ikidimden gelmiş fedilemeler ve iftiharında haddi-

kuramazsınız reddettiler takdirde, ölkede özgürlük özgülenebilir, politik arenada yerini alabilir."

Nurettin Yılmaz, basın toplantısında şunları bir soruyu yanıtlarken de, içkili Özal'm bilgisi içinde olduğunu dilkik çekerek, SHP'de "iş yapma" ya da "önü köpse susturma" gibi "manevre" alarları da olduğunu kaydediyordu.

Bu arada, Nurettin Yılmaz'ın teklifini ANAP grubunda kabul edileceğini düşünen Yılmaz'ın 60 SHP milletvekilinin de destekleyeceği konuşulmaktadır dedi.

Nurettin Yılmaz, basın toplantısında şunları bir soruyu yanıtlarken de, içkili Özal'm bilgisi içinde olduğunu dilkik çekerek, SHP'de "iş yapma" ya da "önü köpse susturma" gibi "manevre" alarları da olduğunu kaydediyordu.

Bu arada, Nurettin Yılmaz'ın teklifini ANAP grubunda kabul edileceğini düşünen Yılmaz'ın 60 SHP milletvekilinin de destekleyeceği konuşulmaktadır dedi.

Nurettin Yılmaz, basın toplantısında şunları bir soruyu yanıtlarken de, içkili Özal'm bilgisi içinde olduğunu dilkik çekerek, SHP'de "iş yapma" ya da "önü köpse susturma" gibi "manevre" alarları da olduğunu kaydediyordu.

Nurettin Yılmaz, basın toplantısında şunları bir soruyu yanıtlarken de, içkili Özal'm bilgisi içinde olduğunu dilkik çekerek, SHP'de "iş yapma" ya da "önü köpse susturma" gibi "manevre" alarları da olduğunu kaydediyordu.

IHD öneriyi yetersiz buldu

İnsan Hakları Derneği Genel Başkan avukat Nevzat Helvacı ise, Nurettin Yılmaz ve arkadaşları tarafından hazırlanan ANAP grubuna verilen söz konusu Öneriyi yeterli bulmadıklarını bildirdi.

Helvacı, 141, 142 ve 163. maddelerin düğüncüye suç cezalandırılmasına karşı olduğunu ifade ederken, "Çünkü aygıt bir anlayış bekliyor; zımnan, bu maddelerin ceza kanununda bulunmaması gerekir" dedi.

Helvacı, düğüncü suçuna Türkiye'nin ayış olarak gedeklerini belirtirken, yasa önerisinin bu ayışa davam etmediği nitelediğini olduğunu söyledi. Öneride, "zor anore" nua bulunmasının özgürlükte özgürlük aşından bir rahatlama tedbirliği olduğu Nevzat Helvacı, "ancak, düğüncüye ve düğüncüye getirildiğinde onları buşık engeller" olduğunu sözlerine ekledi. □

Serhat Bucak

“DEMOKRASİ VE KÜRT SORUNU KIRILTAYI”

► Bu sorunun bu kadar tartışılması bile bence bir gelişmedir. Çünkü bizim aydınlarımız "resmi ideolojinin" etkileşim alanından kurtulamamışlardır.

Avukat Serhat Bucak, geçtiği mi 29-30 Nisan'da Ankara'da toplanan 1. Demokrasi Ku-
lultay'na katılan delegelerden biriyi.
Bucak aynı zamanda, Kulultay;
la kürt sorunu üzerine konuşma yaa-
nan tek delegeydi de. Mevlüt Uslu,
Kulultay sonrasında, kürt sorunu-
nun tartışılması konusunda kendi-
sivle konuştu.

İlginç Ankara'da toplanan 1. Demokrasi Kurultayı'nda tartışılan konulardan biri de, kürt sorunuymdu. Seçme konu nasıl tartışıldı, sonuçları nasıl oldu?

Bucak: Kurultayda "Kürt sorunu" tartışılmadı; kıyasından, köşesinden tutularak teğet geçildi. Sayın Aziz Nesin açılış konuşmasında, "Türkiye'nin tabular ülkesi olduğunu, bu tabulardan birisinin de "Kürt Tabusu" olduğunu, kabul etmek de emeksek de, Türkiye'de Kürt halkının var olduğunu ve Güney Dil teorisi ve tarih tezinin zorla uyuştu-

namayacağını" belirtti. Ben de çok kısa olan konuşmada, "Türkiye gibi çok uluslu ülkelerde demokrasi sınıflararası ve toplumlararası denge rejimidir", belirlemesini yaptım ve de "Bu dengenin her zaman

işçi sınıfı ve Kürt halkı aleyhine bozulduğundan" bahsettim. Ayrıca doğunun herhangi bir bir şehrinde "Demokrasi ve Kürt Sorunu" kuzulmasını önlenmesini önerdim. Bu

öneriğin Sayın Umur Coşkun ve Sayın Oral Çalışlar tarafından desteklendi. Bunun dışında "Kürt sorunu"nu gündeme getiren ve tartışan hiç kimse çıkmadı. Bu sorunun bu

kadar tartışılması bile hence bir gelişmedir. Çünkü bizim aydınlarımız halen "resmî ideolojinin" etkisinden alınıp kurtulamamışlardır. Bayta Anayasamız olmak üzere, diğer

yazılarınıza göre de, ancak "resmi ideolojinin" müsaade ettiği kadar düşünmek hakkımız olduğundan, ben bunu bile bir gelişme sayıyorum. Örneğin sayın Aziz Nesin bun-

dan iki-üç yıl önce Almanya'da, İsveç'te bu konuda kendisine sorulan soruları cevapsız bırakıp tepki gösterirken bugün kendisi bu sorunu "Türkiye'nin Tabularından" biri

İlgisiz: Siz Kurultayda, başlıbaşına küre sorunuyla ilgili bir kurultay

Snerdiniz. Kürt sorunuyla ilgili bir kurultayın demokrasi içindeki yerini değerlendirir misiniz? Böyle bir kurultay nasıl hazırlanmalı, kimler katılmalı?

SARGIN VE KUTLU'YA ÖZGÜRLÜK GECESİ

Karaca: "Çin'deki daha geniş demokrasi için gençlerin başlattığı toplu direniş ne yazık ki zücu ve kaygı verici şiddet yolu ile kanlı bir şekilde bastırılmak isteniyor..."

► John Howden Kutlu ve Sargın'ın ölümlüklerine kavuşması için çabalarını sürdürüyor.

Çahit Baykal (Londra): 8 Haziran günün, Londra'da Türkiye'lilerin çoğunun yaşadığı Hackney bölgesindeki "Hackney Empire" salonunda anlamlı bir yıldönümü gecesi vardı. Bin kişilik tarihi tiyatro salonuna dohdanlar, o gün birinci yılını dolduran Kulte-Sanat davasının ülkemizde demokrasi savaşımı içindeki önemli yeri üstüne konuşmalar dimlediler, iki TBKP liderinin cezeviden gönderdiği özel mesajı coşkuyla alkışladılar.

TRKP Baykan Yardımcısı Mehmet Karaca ile Sargın ve Kutlu'nun İngiliz avukatı John Bowden'in konuşmalar yaptığı gecenin ikinci bölümünde, Yarımadan grubunun konseri vardı.

TRKP İngiltere örgütüne düzen-

lenen gecemin Sargın ve Kutlu'nun yanyana fotoğrafını taşıyan afişler Kuzey Londra'nın ana yollarına yaşıyorduk. Salonun içinde ise da ve etrafındaki gelişmeleri, tepkileri anlatan bir sergi duvarları kaplıyordu.

Avukat John Bowden, Kutlu Sargın davasının demokrasiyi geliştirmesinde oynadığı rolü gözlemlemeye dayanarak dile getirdi. Bowden, demokrasi olan bir yerde böyle bir dava olamayacağını, dahası, iki kişilerin tutukluğundan sürmesinin duruşmalarda alınan güvenlik önlemlerinin, savunma avukatlarını yapılan baskı ve tehdidin anlaşılabilir şeyler olmadığını söyledi. Başkaları ise demokrasi hareketini yıldırmadığını, bu yıl Ocak ayında İstanbul

da katıldığı Adımlar yeniliğinde kendisi gözleriyle gördüğünü söyleyecekti. Bowden, Kurdu ve Sargın'ın özgürlüğü için, Türkiye'de demokrasi için çabalarını sürdüreceğini bildirerek konuşmasını bitirdi.

Bundan sonra, Sargın ve Kutlu'nun geceye gönderdikleri mesaj okundu, uzun uzun alkışlandı.

Gecenin ana konuşmacısı TBK Başkan Yardımcısı Mehmet Karaca idi. Karaca, günümüz koşullarında TBKP'nin politikası, atılmış olan yasalık adının önemi ve Kulu Sargın davasının yeri üzerinde durdu.

Karaca'nın uluslararası durum
değerirken, Çin ve Bulgaristan'da
ki gelişmelerle ilgili sözleri ilgi çek-
ti. "Çin'de daha geniş demokrasi
için gençlerin başlattığı toplu dire-

niş ne yaptık ki üzüldü ve kaygı verdi. Şiddet yolu ile kanlı bir şekilde bastırılmak isteniyor", diyor Karacaoğlu. "Günümüzde sorunların bu tür yöntemlerle çözülmeceğini, böylece

gayrı insani uygulamaların hoş görülemeyeceğini, Çin halkının böyle bir dramı yaşamaması, sorunun demokrasi ve özgürlükler temelinde barışçı bir çözüme kavuşturulması

Nihat Sargin ve Haydar Kutlu'nun, Londra'da yapılan, "Sargin ve Kutlu ile Dayanışma Gecesi"ne gönderdikleri mesajdan:

"Ülkemizin demokrasiye geçiş noktasında bulunmasının yarattığı bunalmış günlerde, komünistlerin halkımızın geleceğindeki rol oynama kararlılığı ile hareket etmiş olmaları bu dava ile somutlanmaz, simgelenmez. Ülkeye doğru hareketimizin amacını ve işlevini bütün açıklığı ile ortaya koymamızda bu dava esli bulunmamız bir hizmet görmüştür. Bizle sağlam bir haklılık temeli ve yeni bir ulusal kimlik kazandırmıştır. Halkımızın yüreğinde ve bilincinde yer etmesini sağlamıştır ve sağlamaya devam ediyor. Davamız, egemen güçler için şüphiliksiz ve talihlilikli iken bizim için tarihsel bir fırsat olmuştur."

► Klaus Feske, Avrupa Parlamentosu üyesi Jens Peter Bonde'nin yanındadır. Kutlu ve Sarı'nın arkasında. Davanın yakın takipçilerinden.

Bülent Akarcalı

"YASAL KÜMÜNİST PARTİ KURULMASINA KARŞI DEĞİLİM"

Adımlar (Ankara)-İtali Berlin Sosyalist Birlik Partisi PB üyesi Klaus Feske, TBKP davasını izlemek için 13 Haziran'da ülkemize geldi. Feske, Ankara'da bulunduğu günler içinde milletvekili, politikacı, hukukçu ve demokrat hareketinin önde gelen kişileri ile görüşmeler yaptı. Ancak bunlar arasında özellikle Avrupa Parlamentosu Karma Komisyonu Eş Başkanı Bülent Akarcalı ile yaptığı görüşme, özellikle dikkat çekti.

Edinilen bilgilere göre, Feske-Akarcalı görüşmesinde, Batı Berlin'de yaşayan Türklerle Kürtlerin sorunları, neofaşist grupların yabancı düşmanlığı ve Bulgaristan'daki Türklerin durumu ele alındı.

141-142. maddelerin kaldırılması, Nihat Sarı'nın ve Haydar Kutlu ile tüm politik tutukluların serbest bırakılması ve TBKP'nin yasal olarak kurulması ile, görüşmelerin en önemli konularıydı.

Feske'nin bu konulardaki sorularına, Akarcalı şu yanıtları veriyordu:

"TCY'nin 141, 142 ve 143. maddelerinin kaldırılması gerekli ve ben bu konuyu partimin içinde de ilk savunmaları arasında görüyorum. Biz ANAP olarak bu maddelerin hiçbir bir anayasaya değiliği tasarru hanebilir, ancak SHP bu değiliği yanagıyor. Türkiye'nin şu anda birincisi günden madetten erken seçime girmek olduğunu ve seçimleri kazanmak istedikleri geldikleri zaman bu maddelerin kaldırılmasını süpürüyor ve böylece anayasayı değiliği içinde kalması oluyor."

Akarcalı, bu ilginç yanıtından sonra, kendisinin 35 milyonluk güçle bir Türkiye'nin milletvekili olduğunu ve "böyle güçlü bir ülkede bir komünistten korkmamız gerektiğini", Nihat Sarı'nın ve Haydar Kutlu'nun ültimatomu dışında yarınları korku ortamı anlamadığını belirtti. TBKP yöneticilerinin serbest bırakılması gerektiğini ısrarla ekledi.

Uluslararası politik dinamikler çerçevesinde, Sovyetler Birliği ile Türkiye arasında gelişen olumlu di-

► Bülent Akarcalı: Türkiye'de komünist partinin kurulmadığını söyledi

yaloglara da dikkat çeken Akarcalı, Türkiye'de bir yasal komünist partisinin kurulmasını Türkiye için bir tehlike oluşturmayacağını ve kurulmasına karşı olmadığını belirtti. Görüşmede, Feske ve Akarcalı'nın, günümüzde karşı görüşlere politik diyalog çerçevesinde yaklaşımları ve sorunları ancak böyle çözümleneceği konusunda hemfikir oldukları görüldü.

Ote yandan, Feske'nin Sarı'nın ve Kutlu'ya cezalandırma ziyareti edilebileceği için Dişliyeri ve Adalet bakanlıklarına dilekçeleri baysaydı, Türkiye'de insan hakları ve demokratik konulara, Sarı'nın ve Kutlu'nun derhal serbest bırakılması için bir mektubu Cumhurbaşkanı Kenan Evren ve Başbakan Turgut Özal'a iletilmesi üzere, özel kalem müdürleri verildiği görüldü.

Bu anda Feske, Dozerim Yol davası avukatlarından İbrahim Tezcan, Demokratik İzleme Komitesi sözcüsü Prof. Sadun Aren, SHP genel sekreteri yardımcısı Güler Yanyolu ve Atilla Sav ile görüşmeler yapıyor. 12

TBKP davasında yine tahliye yok

SUÇ BELLİ DEĞİL

► Prof. Çetin Özek: "TBKP İddianamesi, 60 yıl öncesinin McCarthy zihniyetiyle yazılmıştır."

► Ceza hukuku profesörü Özek, Türk hukuku mevzuatında "komünizm"i yasaklayan bir hüküm bulunmadığını açıkladı.

Adımlar (Ankara)-Türkiye Birleşik Komünist Partisi davasının 16 Haziran 1989 günü yapılan 20. duruşmasında da, Mahkeme Heyeti, bilinmeyen gerekçelerle yinelerken, birçok yasa aşkın süreden beri tutuklu bulunan Başkan Nihat Sarı ile Genel Sekreter Haydar Kutlu'nun tahliye istemlerini reddetti. Çok sayıda yabancı günceleri ve gazetecileri izlediği duruşma, 3 Temmuz Pazartesi sabahına ertelendi.

Ankara'nın Çevre Sokakı çevresinde, her duruşma öncesinde olduğu gibi, yasa dışı parti üyeleri toplanıyor. Sokakları geçen yastıkların kilitli olduğu kontrol edilip üstlerinin ve cantalarının arandığı, ilk polis barikatları asabilerinden ise daha sonra birarke engelleri karşılayıcı gözetimci. DGM binası yakınında çok sayıda sivil polisler yanı sıra, Çevik Kuvveti menajip gaskiller de görev yapıyor. Güvenlik güçleri, yabancı konuklar ve gazeteciler dışında kimyisi, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin önüne bırakmadılar.

Program taslağı okunuyor

Saat 9.25'te Nihat Sarı'nın ve Haydar Kutlu, duruşma salonuna alındılar. Bu arada yabancı konuklar ayağa kalkarak kendilerini selamladılar. Baş yabancılarda da salondaki görevliler engelli anarak, TBKP yöneticilerinin elini ukmaya çalışıyor. Bu arada Sarı'nın ve Kutlu'ya "kimin karışın" verildiği oldu.

Malarya DGM'sinden 1988/141 esas sayısıyla gelen yazınım okunuyorsa konulmamızdan sonra, duruşma "değili" başladı. İlk olarak TBKP Program Taslağı, gerekçesiyle kaldırıldı 49. sayfasından itibaren okunmaya başlandı. Okunamayan bölümler, Partinin "Proletarya Diktatörlüğü" kavramı üzerine değerdinmelerinin yanı sıra, "Birik Seruma", "Demokratik Yemlenme" ve "Burg" konularında karşı görüşleri açıklanıyor. Saat 10.5'de duruşmaya 10 dakika ara verildi.

Aradan sonra söz alan savunma avukatlarından, Ceza Hukuku Profesörü Çetin Özek, 19 sayfa olan "Tahliye Dilekçesi"ni okudu. Prof. Çetin Özek, bir buçuk saat bulan konuşmasında, tutukluluk durumunun hukuksal bir değerdinmelerini yapıp ve Kutlu-Sarı davasında "tutukluluk için hiçbir haklı nedeni bulunmadığını" ifade etti.

Özek, "Tahliye istemlerin reddi sadece kanunlarla sınırlı değil, anasideri değil, somut gerekçelerle belirlenmelidir", dedi. TBKP Davasında, "Bir koruma önlemleri olan tutukluluk tedbirlerinin filli cezaya dönüştüğünü" vurgulayan Çetin Özek, ağır cezalı suçlarda ille de tutukluluk zorunluluğu bulunmadığını, anayasaya aykırı olduğunu, "Tutukluluk zorunlu kılın suçluların yarınları belirlenmesi gerektiğini" söyledi.

McCarthy zihniyeti

TBKP davasında, aslında "yasallığın" vurgulanması belirlen Özek, Türk hukuku mevzuatında "komünizm" yasaklayan hiçbir hüküm bulunmadığını, 60 yıl öncesinin ve ABD'deki McCarthy döneminin anlayışına kalene alınan İddianame'nin "bütünle sona yinile ve gerçek dışı bilgi ve değerdinmelerle oluşturulduğuna" kaydetti. "TBKP'nin, duruşmada okunan Program Taslağı'ndan da anlaşıldığı üzere, değirdi reddetliğini, proletaryas diktatörlüğü terimini kullanmaktan vazgeçtiğini, ülkedeki tüm demokratik güçlerle eylem birliğinden yana olduğunu, demokrasisi güvencesi alınması için Ulusal Uyumla sağrında bulunduğunu" açıklayan Prof. Çetin Özek, bu durumda neyin suç sayıldığını anlamakla güçlük çektiğini belirterek, savunmasını şöyle sürdürdü:

"Mevkittiklerimizin savunması görüşler benimlese ve ben de, bu, kişiler bir terahit. Kişiler terahitler hukuksal ilimlerde değil olmaz. Kaldı ki sorus, hukuksal soru değil, eylem ve amaç bakımından kişilerin, siyasal değirdinmelerinin yasallığına saygıların demokrasisi haklarında yararlanarak istemlerinin sudanbaki suçlanmasından nektanma değirdinmekle değil, Çağdaş demokrasi anlayışı iyle bir suçlaması reddeder. Mevki-killerimizde demokrasisi haklarında yararlanarak yasallıktan istemleri nedensile suçlanmaları ve suçlulukları konusunda kuvvetli belirleri bulundugu yasalarla tutukluluk halinin devamı, demokrasi ile çelişir."

Bu savunmadan sonra DGM Savcısı'nın görüşüne yanı Mahkeme Heyeti, "Kutlu ve Sarı'nın yuklenen suçları nihilgi, tutukluluk tarihleri ve dosyadaki delil durumu"nu gerekçe göstererek, avukatların "tahliye" istemlerini yitirirliğini reddetti. □

ILO Türkiye'yi kara listeye aldı

HÜKÜMETİN BAŞI AĞRIYOR

■ Zafar Aydin

C nevre'de toplanan 76 ILO Genel Kurulu'nun Türkiye sendikası hak ve özgürlüklerdeki kusurlarını nedeniyle yine gündemde. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün sözleşmelerini uyulup, uyulmadığı değerlendirilerek görevli Application Komitesi 12 Haziran'da yapıldığı toplantıda durumları tartışılması gereken ülkeleri belirledi. Toplantıda Türkiye'nin de tartışılması kararlaştırıldı. 12 Haziran'da Türkiye'nin görüşüleceği uzmanlar komitesi toplantısına savunma yapacak hükümet delegasyonunun gelmemesi üzerine toplantı 21 Haziran gününe ertelendi. Böylece hükümet önce bir hafta karandı. 21 Haziran'da yapılan toplantıda 111 sayılı ILO sözleşme hükümlerinin çiğnenmesi ile ilgili olarak, kara listeye alındı. Türkiye ile ilgili kararda bu güne kadar temele ilişkin kuralarda hiçbir olumlu gelişme olmamıştı belirtildi.

Türkiye'nin ILO'da ayrıca 96 sayılı örgütlenme ve toplu sözleşme haklarının çiğnenmesiyle de

kara listeye alınması tartışıldı. İşveren grubunun direnişleri üzerine Türkiye kara listeye, alınmadı. Ancak Türkiye'nin kara listeye alınmamasının işveren grubunun direnişleri sonucu olduğu, aslında durumun bundan daha ağır olduğu yolunda oylar bir kez Türkiye ile ilgili karar paragrafına yazıldı.

Yasalardaki makyaj bir işe yaramadı

Sendikal hak ve özgürlüklerin ihlali yüzünden ILO ile yıldırı bir türlü barışmayan ANAP hükümeti geçen yıl ILO Genel Kurulu öncesi bu suçluluğu gidermek için kolları sıvadı. Meclis'e yasalarla, "işçi heline ve ILO normlarına uygunluk" adına bir tasarı sunuldu. 2821-2822 sayılı yasalarla yapılan değişiklikler, sendika yöneticisi olarak 4 dönemden fazla görev yapmış olanlara 4 dönem daha süre hakkı getirdi. Terim kanunları besleyen finit derinliği alanlarında, kömürde ve temelik alarında görev yapan kâdınları, Değişiklikleri ILO'ya ve işçilere tatmin ediciğini ilgili süren ve de-

ğişiklikleri estetik ameliyatı olarak değerlendirilen İmren Aykay'ı geliştirmeleri yaladı.

Yapılan değişiklikler hükümet ancak 1 yıl kazandı. Geçen yıl yasalarla yapılan değişiklikler Uluslararası Komitede görüşülmesi gerekirken Türkiye kara listeye alınmaması kurtulmuştu.

Hükümetin kara liste açmazı

Demokratikleşme üzerine her gün yeni demerler veren yasa dışı Avrupa standartlarına ne kadar çok uyulduğu kamlaymaya çalışan hükümet çevreleri için Türkiye'nin ILO'da "kara liste"ye alınması büyük bir açmazdır. Hükümet bu açmazdan kurtulmak isteyecek, bunun için geçen yıl olduğu gibi yasalarda küçük rötuşlar yapabilir. Ancak ILO Sözleşmelerinin tam anlamıyla yerine getirilmesi için sadece yasalarla değil Anayasa'da da değişiklik yapılması gerektirir. Tam da Anayasa değişikliği tartışılmadığını yapıldığı bu günlerde sendikal hak ve özgürlükleri kararnama göre, sendikaların, tam bütüncü işçilerin, demokratların, sol güçlerin yanında duyuruyor.

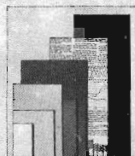
'88 Petrol-İş Yılı

ÖRNEK BİR ÇALIŞMA, DEĞERLİ BİR KAYNAK

► Ceylan: "Türkiye'de işçi geçmişi bilimsel bir şekilde araştırma ve ortaya koyan bir kurum yok."

'88
petrol-ış
1987-1988

Türk-İş'in bağlı Petrol-İş Sendikası'nın 1984 yılından beri yayınladığı yıllıklar her yeni daha eklenmiş. 1988 yıllığı örneklerden daha kapsamlı bir şekilde düzenlenerek yayımlandı.

Yayımlandığı gündün itibaren kamuya ilgili iş ve kuruluşların yayımlarını özenle takip, 480 sayfa- dan oluşuyor. İşçi sınıfı gördüğü dünya ve Türkiye'ye bakan işçi, zengin istatistik bilgi içeriğiyle de dikkat çekiyor.

Geniş bir ilgi alanında doyurucu bilgileri sahip olan yıllık hakkından, Petrol-İş Genel Başkanı Münir Ceylan'la görüşerek, sendika yayımları ve özel olarak da yıllık konusunda bilgi edinmek istedik. Yıllık çalışması için girdiklerini nasıl hazırladıklarını ve nezerle ulaştırıldıklarını sorduğumuzda, Münir Ceylan anlatıyor: "Türkiye'de işçi geçmişi bilimsel bir şekilde araştırma ve ortaya koyan bir kurum yok. Resmi ve özel kuruluşların çalışmalarını bilgi eksikliklerini ve zaman zaman da çarpıtmalarını içinde taşıyor. Biz bu boşluğu dolduramadığımız için her yıl olduğu anı sendikalarla işçilerle anlaşmaya çalıştık. Çalışmamız sırasında bilim adamları, üniversite ve uluslararası bir çok kurum, girişimimiz katkısına bulundu. Dünya ve Türkiye'nin geçmişi günümüze bir bilgiler sağladı işçi göbiye ortanca çıkarmak istedik. Çalışmamız daha gelişmiş daha büyük işçilerle sahip bir çalışmaya önümüzü açmasını dileriz. Üst örgütümüz Türkiye'de bilimsel olarak çalışacak bir araştırma enstitüsüne böyle bir çalışma yapılabilir. Sendika oluşumları ilerletimden sorumluyuz. Her yıl yayınladığımız bir değinim yani şu bu güne kadar 15 bine de eğitim broşürü çıkarırız, 30 bin ile 15 bin adet arasında dağıtıyoruz yayımları, ilgili sınıf kuruluş ve Kâdınlar, kendi pube ve işyerilerinde dağıdıyoruz."

PETROL-İŞ YILLIĞINDAN

"...1988 yıl için 56.766 işçinin, 17 milyon 88 milyar lira alacaklı olduğunu derdik."

"...1988 yılı içinde 52.882 sendika işçisi işçi olarak çalıştı."

"İşçiler işverene kendiliğinden 18 iş günü çalışmadılar. Demokrasiler. Ceylan kalan 236 iş günü sermaye için çalışmaktadırlar."

"...1989 yılı sonunda yapılacak genel kurulan Türk-İş'in görüşmelerinde önemli bir yer alacağı aşkındır."

Petrol-İş sendikasının yaygın ve eğitim çalışmalarını sendikaların eğitim araştırma bürosu koordine ediyor. Bu büro üniversite meramı 6 kişi çalışıyor. Büro müdürü İhsan Köseki, yıllık için gerekli verileri toplanak için, resmi kurumlar ve işveren kuruluşları da dahil olmak üzere, ulaşılabildiği tüm örgüt ve kişilerden bilgi aldıklarını belirtir. Köseki, "İşveren kuruluşlarından istediğimiz tüm bilgileri sağlamadık. İşçi sendikaları ve odalar ise ellerinden gelen tüm olanaklarla katkıda bulundu. Sendikamız bünyesindeki tüm çalışma birimlerinde yıllık çalışmaya katkıda bulundu. Uluslararası kuruluşların desteği çok önemliydi. ILO, henüz kendiliğinden kullanmadığı bilgiler bile burada bir güce oldu. Avrupa Sendikalar Enstitüsü, İktisadi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Mevlî Sendikalar Federasyonu Belim buradan ulaşmamız imkanı olduğu verileri sağladı sendikamız eldiver. Bilgi ve konuşma zenginliğine sayıya 88 yıllığına önemli bir yeniliği de konuşma zenginliğine göre değerlendirilmiştir", dedi.

Petrol-İş sendikamız bu yılki çalışmasını öbür işçi örgütlerinin de katılmasıyla gerçekleştirecek. Avrupa Sendikalar Enstitüsü benzeri bir kuruluşun katılımı aşkını dileriz."

tama sağlanmış olsanaktı. 1989 Bahar eylemlerinin deneyimleri ışığında geçecek bir ek zamanın kazanılabilir bir hedef olduğuna söyleyebiliriz. Bahar eylemleri hükümetin sıkıyönetim ve planlıdevlet politikasında bir zamanla zorlanıyor. Sımdı hükümet ek zam konusunda istisnayı elinde tutmak isteyecek ve bir o kadar belli ek zam kendisi bilirdi oranda veremeye isteyecekti. Hükümet, eylem başkından kurulum için acele edecektir. Türkiye ağır kamu yolsuzluklarının başlıca aracıları bu konuda sıkı tutum almazsa, ek zam tek tarafı bir hükümet açıklamasıyla bitirecektir. Bu oyunu boşa çıkarmalı ve

ek zam konusunda Türk-İş somut bir politika sepmalı, sendikaların koordinasyonunu sağlamalı, hükümet masaya oturmaya zorlamalı. İşçileri ilgilendiren bir kararda hükümet tek taraflı karar veremez. Buna engel olmalıdır. Bahar eylemlerinin yarattığı olduğu özgen ve moral, kamuoyunda yaygın olmuştur. Ek zam için işçi ve sonuç alıcı bir kampanya yürütülebilirdiği görülmüştür. Geçerli bir ek zamanı yasa kamu için birleşik mücadelelerinden geçmektedir.

Kapadizi'de bir kez başkından Ek Zam talebinin büyük bir toplumsal tabanı vardır. 1989 kamu sözleş-

melerinin kapsamının yaklaşıp istenmiş kadar kamu işçisi ek zam istemektedir. Yine ek zam talebi işi kolayla aşmamız bir çok strateji (madde, metadizi, kâğıt) ve konuşma ile etkili olacak işçilerimiz (teledizi, hava, ek zam için eylem dalgaşı, bir Temsilat Dalışına ortaya çıkabilir. Ya da hükümet atak davranıp sendikaları ve işçileri göflü alırsın "ek zam" mı bizzat atabiliriz.

Özetle bir kez daha, "sendikalar birleşik olarak daha fazla haklarını ek zam talebinin büyük bir toplumsal tabanı vardır. 1989 kamu sözleş-

AVRUPA İNSANI ARAYIŞI İÇİN

■ Cahit Baylar

"Yerküreye veremez ama, siz verebilirsiniz. Oysunuz Yeşillere verin!" Böyle yazıyor İngiliz Yeşillerinin seçim afişi. "Litvanya'nın bir Yeşil Sosyalist Parlamentosuna girmeyi başardı ama, bir Westminister'e giremiyoruz."

Böyle diyor İngiliz Yeşillerinin bir temsilcisi. Bu seçim sistemi ile herkesi japtıracak aldatılan iki buçuk milyon oylu (yüzde 15) ne Strasbourg'a bir temsili gönderebiliyorlar, ne de Avam Kamarası'na gönderebiliyorlar. Buysa gidemeyen cıyaların arasında sistem galiba bizimkinden bile daha adaletsiz.

Evet, en son 1987 seçiminde bile aldıkları yüzde 5'e yakın oylu "diğerleri" kategorisinde yer alan Yeşiller iki büyük partinin ardından üçüncü sırada yükselerek seçimin en büyük sürprizi yapıyor. Ama beklentim gerçektir ki, en önemli olay Thatcher'ın Muhafazakârların ağır yenilgisi idi. Avrupa Parlamentosu'ndaki 45-52 lehlerine olan millerlekkili durumu, aynı yıl Parti lehine döndü. Dehası, işçi Partisi yüzde 40 ile son yirmi yılın en yüksek oyu oranına yükseldi. Muhafazakârlar Partisi yüzde 34 ile bu sıralamada en düşük oranına indi.

İşçi Partisi baltan artık Thatcher'ın suyu bile özelleştirmeye varan anti-sosyal ekonomik politika-

na "dur" dediği görüşünde ve sonuncu 92'de yapılacak genel seçimdeki zaferin işaretini taşıyor. Bu arada, Parti yönetimi Ekim'de kongreye sunulmak üzere hazırlanan yeni politikamın da başında rolü olduğunu belirlemekten geri durmuyor. Sol muhalefeti geriletmek için bu grevleri. Ardında işi seçin yenilginin den sonra Muhafazakârlar Partisi'nin elinde tuttuğu 13 yıllık kazanımların gerçekleşen de önemli bir moral kaynağı.

Muhafazakârlara gelince... Yenilgiyi neye yorarlarsa en az zararlı kurtulurlar, bunları hesaba katıyor. Eski Başbakan Heath, ya da seçimi kaybeden eski millerlekkili doğrudan Thatcher'ın sorumluluğu tutuyorlar; hem Avrupa'ya karşı olumsuz tutum, hem de kısa süre önce ekonomisi konusunda Maliye Bakanı ile tartışmaları yüzünden.

Başbakan yakın çevresi ise yenilgiyi hükümet döneminin ortada bulunulmasına ve seçim kampanyasındaki beceriksizliklere bağlıyorlar.

Muhafazakârların Avrupa konusundaki tutarlı bir politika oluşturamamış olmaları da denilirse rol oynadığı kesin. Daha doğrusu, AT'nin yaygın ekonomik çıkarları arasında ele alma, politika ile bir arada ABD'de bir arada Avrupa'da durma eğilimi, yavaş yavaş İngiltere'de de etkinliğini artıran ortak politik ve

► Thatcher'ın çöküşü

kültürel değerleri paylaşma anlayışı ile çeliyor. "Muhafazakâr" düşüncesinin Avrupa'da yalıtılmasından İngiltere'deki görünümü seçin yenilgisi biçiminde çıktı. Thatcher, gerek sosyal muhafazakârların direnişi, Avrupa'da tümünden yalıtılmasına başlandı.

Daha şimdiden bunun işaretleri çıkmaya başladı. Seçim haftasında 1982'de yapılmış AT doğrudan diğer yerlerin Thatcher'ın inatla direndiği Avrupa Para Birliği ve Sosyal Haklar Bildirgesi konusunda ısrarlı olmaları sarıyol. Bildiriyor ki, Thatcher'ın direnişinde durumunda, "Halkımız sadece dışlan-

maz paylamıyor" diyebilecek durumdadır şimdi.

Avrupa Parlamentosu'nda ise İspanya Halk Partisi "Avrupa Demokratları" grubundan ayrıldı. 32 İngiliz Muhafazakâr üyesi 2 Danimarkalı ile birleşen Brüksel. O günün de ayrıca Hristiyan Demokratların ağırlıklı olduğu ama sağcı grupta yer alacağı söyleniyor.

Muhafazakârların şabanda İngiltere'nin karı çıkışta pek çok konuyu parlamentonun geçen döneminde Sosyalist-Liberal-Hristiyan Demokrat ittifakı ile karıştırmıştı. Bu süreçte şimdi daha da seçile-

ceği olgusu Thatcher'ı kara kara düşündürüyor yavaş.

Avrupa Parlamentosu seçimi etkileyen önemli konuların biri de Parlamentosun yetkilerinin çok kısıtlı olup, bir tür danışma organı niteliğinde olduğudur. Bu nedenle seçime ilgi ulusal parlamento seçimlerinin çok altında kalıyor. Katılım oranı ortalamam yüzde 59'dur. Belçika'da (sonunda) oyların birleştire yüzde 92 (sarıya) oyların 82, Yunanistan'da (yüzde 78) geleneksel olarak katılım oranının yüksek olmaması karşın, Avrupa ortalamasına düşürsen önemli emeli kuşkusuz İngiltere'dir. Geçen seçimde yüzde 32 idi, bu kez arttı, yüzde 34.

Seçimde genel olarak Avrupa insanının yaradık hükümetinden pek hoşnut olmadığını, ciddi alternatif arayanların artışı ortaya çıktı. Buna karşın, komünistlerin ortaya çıkması kuramı başa-başlamaları nedeniyle uzun ama düşünceler getiren Özgürlük de, "NATO'ya hayır" diyen Yeşiller'in 2.5 milyon oyu aldığı İngiltere'de komünist hareketin hiçbir varlığı gösteremeyişti türünde.

Son olarak, Almanya'daki tepki oylarının bir bölünmesi, bir Nazi teklifinin liderliğindeki ırkçı, faşist Cumhuriyetçi Parti'yi güdülendiren Charles de Gaulle'den önceki süslü, Türkiye'li göçmenler arasında önemli olumsuzluklara yol açabilecek bir gelişimdir. □

Sosyalist Enternasyonal'in 18. Kongresi yapıldı

YENİ YÜZYILA ÜÇÜNCÜ YOL MU?

Sosyalist Enternasyonal bu kongrede de üçüncü dünya ülkelerinin sorunlarına epey yer ayırdı. Ekonomik sorunlar ve ödenmeyen dış borçlar, insan hakları konusunun bile önünde yer aldı...

■ Gürhan Uğkan

Kürey'in Venedik'i denilen göller ve yeşilli kenti Stockholm'de önce afişler asıldı: Tanzanya'nın efanesi önderi Julius Nyerere'den tutun, seven başkanı Willy Brandt'a dek birçok ulus sosyal demokrat portrelerini içeren afişlerde, kışların kendi dilleriyle "Hogsofina" yazıldı. İsveç'in sosyal demokrat partisi gibi, Sosyalist Enternasyonal de (SI), 100 yıldönümü kutluyordu.

Ne ki, Kongre'den bir gün önce, Lübel Polşa'nın makbuzunda sağcı gösterice "Pisne bu adam!" demis olmasın, Polye cinayeti bir kez daha başının ilgi odağı haline getirdi. Bu neden, SI'nın dışlı konularının Stockholm'e tekler tekler geliyor ancak arka sayılabilecek, küçük haber olarak yer aldı. Kongre sırasında tanınmış yabancın gazetecilerin bile iki koruları da vardı. Polye cinayeti konusunda oldu.

İsveçli sosyal demokratlar için bu kongre ve kendü 100, yıl kutlamaları onun yıl rastlamaları bir yanı oldu. Daha birkaç gün önce açıklanan gövveleri bir kamovoy polkası,

► Willy Brandt: Sosyalist Enternasyonal'in saygın başkanı.

sosyal demokratların büyük bir gerileme içinde oldu. Bu toplantı, bir büyük gerileme nedeni olarak, sosyal demokratların aklı karıştırdı. Gerçekten, parlamentoda hükümetin önerilerine en çok arka çıkan partinin, tutucu sağ partisi olması oldukça düşündürücü bir durum. SI'nın burada toplaması

sonicte İsveçli sosyal demokratlar, dikkatleri dışarıları konulara yöneltme olarak elde ettiler.

SI'nın 18. Kongresi'nin, bütün için ilginç bir özellikli, SHP'nin aklı üşüğe alması olarak. Evvahlı partinin başkanı olarak kongrede konuşması yapan Ingvar Carlsson,

bu kongrenin odağını şu dört noktaya odaklandığını söyledi:

• İş sahbi olma hakkı.

• Silahsızlanma ve ortak güvenlik.

• Uluslararası ekonomik adalet, çevre kirliliği.

Ingvar Carlsson'un SI'nın siyasi partileri, "geniş kapitalizm, komünizm" dışında üçüncü bir yön temsilcileri olarak tanımlaması dikkat çekti. Bu amaçla, işçilerin tirtinde pay sahbi olmaları, karar verilmiş söz sahbi olmaları gibi "toplumsal kapitalizm" öneime de-ginerek, SI çizgilerinin kapitalizmden ayrı olduğunu vurgulamaya çalıştı.

"Çoklu" yazıyorum çünkü kendi tüklenişim tüm ekonominin, 25' varlığı ailelerin tüklenişine olduğunu unutmuşu benziyor.

SI'nın ilk günkü oturumunda, İtali ve FKO'nun de aynı masada oturmasını öneren bir barış paketi-ni düşünce oylanılmasına burda önemli bir aynaya olarak belirlenmiş-geriçiyor. FKO'nun gövvelme çık-ğırlaması konuşarak Kongre'ye katılmayan İtaliyalı sosyal demokrat-ları, bu girişimi "dışardan" oday-

ladığı da havarda yer aldı. Bu öne-rinin, Lübel Sosyalist Partisi başkanı düzünde Norvalt Jørgensen'da da desteklenmesi için bir başka önemli yoldu.

SI'nin üzerinde tartıştığı diğer bir konunun Güney Afrika olduğuna belirttim. Kongreye katılan ANC önderi Oliver Tambo de ADF önderi Allan Boesak'ın ağılı konuşma-sında özel olarak seçilene Ingvar Willy Brandt, bu konuda söyleye ipucu verdi.

Her kongrede olduğu gibi bu kongrede de SI, üçüncü dünya ülkelerinin sorunlarına epey yer ayırdı. Ekonomik sorunlar ve ödenemeyen dış borçlar, insan hakları konusunun bile önünde yer aldı. Bu arada, Çindö olayları da deçinilıyor ve Gorbacov'un çindöyle ilgili "Bazı Doğu Avrupalı önderlerin" izlenimi-Ingvar Carlsson'un deçinilöyle-güdümlerin bir köşesine konuldu. Bir başka köşede de Erdal İslam tarafından Bulgaristan Türkleri konu-su yerleştirilerek istendi.

Sonuçta, 18. Kongre'nin temel sloganı şu oldu: "Yeni bir yeryüzle doğrudur" □

Yunanistan'da yeni dönem

SOL BİRLİK POLİTİK SAHNENİN MERKEZİNDE

Sol Birlik'in politik öngörüsüne yaşam doğruladı. Sol Birlik seçimlerden önce sonuç önerisini getirmişti. Ülkenin içinde bulunduğu bugünkü krizden çıkışı ve halkın, ülkenin acil sorunlarına yanıt vermeye yetenekli ilericiler bir işbirliği hükümetinin kurulması.

■ Gülenay Öztürkçü-Atina

18 Haziran genel seçimlerinin sonucunda Yunanistan'da politik yaşam yeni bir döneme girdi. Hükümet partisi PASOK ağır bir yeniliğe uğrayarak, yüzde 39,15'e ancak 127 milletvekili çıkardı. Ana muhalefet partisi Yeni Demokrasi ise, geçen seçimlere göre yüzde 47'lik bir artış göstererek, yüzde 44,25'yle birinci sırada yer almaya karşın, 300 sandalyelik parlamento, 144 milletvekiliyle tek başına hükümet kuramaz. İçinde YKP ve Yunan Solu partisinin olduğu 9 ilericili-sol partinin oluşturduğu Sol Birlik, yüzde 13,11'e 29 milletvekili çıkararak, yeni parlamentoda önemli bir konum kazanmayı

ve seçimler sonrası gelişmelerin temel faktörü olmayı başardı.

Çünkü PASOK, gerekçe de Yeni Demokrasi Partisi (YDP) seçimlerden önce salt çoğunlukla iktidara geleceğine kesin gövdeyi bakıyor, hiçbir partinin tek başına iktidara olamaması oluşumları tartışmak bile istemiyorlardı. Oysa Sol Birlik'in politik öngörüsünü yaşam doğruladı. Sol Birlik seçimlerden önce sonuç önerisini getirmişti: Ülkenin içinde bulunduğu bugünkü krizden çıkışı ve halkın, ülkenin acil sorunlarına yanıt vermeye yetenekli ilericiler bir işbirliği hükümetinin kurulması.

Sol Birlik Politik Komitesi'nin seçim sonucunun değerlendirilmesi: Sol Birliği temel hedefini oluşturan

► Papandreu'yu yolsuzluklar ve skandallar eritiyor.

ran PASOK ve YDP'nin tek başına iktidarı yolunun kapatılmasının gerektiğini vurguluyor. Sol Birliğin inandığını, çağdaş, büyük ve yeknesak bir mücadele ve iktidarı gücü olmak, demokratik-ilerici kesimin çoğunluğunu talep etmek daha kararlı ilerlemek için halktan ilk güveniye-ye olduğu belirtiliyor.

Bildiride jümler deniyor: "Yunan halkı oysa A. Papandreu yönetimi içindeki PASOK'un yönetici kademesinin politika ve taktiklerini reddetmiştir. Halkın bir bölümü YDP'ye PASOK'u en çarpıcı biçimde reddetmek için oy vermiştir. Sol Birlik, skandalların açığı çıkarılması, emelçillerin çıkarılmasını koruması için YDP'ye oy veren kesimle birleşmek için her yolu gözetmektedir. YDP'nin çözümlemeleri tek sorunumuz şa politikası, avarızlar, dejenere yönetimler iktidarından alındıktan, skandalların karşın PASOK yönetici kademesiyle, halk, oysa, skandalların ortaya çıkarılması, ülkenin demokratik yönünü yadından çıkarması, halkın acil sorunlarını karışılması kesdi olan koalisyona hükümetin iktidarını düşürülmesi kanunlaşmıştır. Bu hedefler ise YDP, ne de bugünkü yönelimle PASOK hükümetiyle yerine getirilebilir. Sol Birlik, seçimlerden önce de önerdiği gibi, ilericiler-demokratik kesimin en geniş oyu ve güvencesi kazanması ortaklaşa bir savunum oluşturulması veya desteklenmesi için girişimler üstlenmeye hazırdır. Sol Birlik, bugünkü yönelimin yönetimleri karşı PASOK Meclis Grubu'nun milletvekillerini seçimleri sonuçlarını değerlendirmesi, güvencileri bir ilericiler hükümeti kurulması için sorunlu birleşme önermeye çağırıyor."

Hükümeti kurtarmak görevlendirilen YDP Başkanı Konstantinos Mitsotakis, skandalların gününortasına çıkarılmasını anlaşılan Meclis-

tenimle seçimlere gidişinde oluşmuş belirlenir. 21 Haziran'da Sol Birlik Başkanı Harilaos Florakis'in K.Mitsotakis görüşü. Sol Birlik Başkanı skandalların açığı çıkarılması, gerekçesi ilemlerin tam görsü birliği içinde olduğunu, Sol Birlik Politik Komitesi'nin konuları değerlendireceğini söyledi.

Seçim yenilgisinin sokması üzerindeki atamamı olan PASOK'un yeni oluşan politik durumu karşısında nasıl bir tutum alacağı henüz net değil. PASOK Yürütme Kurulu'nun recent değerlendirilmesinin de toplantıdan sonra bile yayınlanmamasının nedeni olan PASOK'un yeni durum karşısında hazırlanmış ve bu yenilginin sonra partinin içindeki yeni durum olacağı söyleniyor. Aynı şekilde PASOK'un Sol Birliğin hükümet önerisi karşısında nasıl bir tutum alacağı da merakla bekleniyor.

A. Papandreu halkın demokratik gücüne çoğunluğu verdiğini, bu gücün iktidara getirmek için kullanılması beklenirken, "Halkın ne istedi ve tarihle devrimci reddetmeyeceğini insanlık idiyorum", diyor. Ama bundan sonra PASOK'un YK üyelerinin başına verdikleri kılıcı düşürdükçe de var. Yürütme Kurulu üyesi S.Çamakis, PASOK'un politikasının yeniliğe uğradığını, bu politikanın değişimini gerektiğini söylüyor ve Sol Birlik arasında ilericilerin yeni bir harita çizmesi, köklü ve somut bir gelişime yönünde olarak noktaların çıkarılması için yaklaşım, diyalog ve görüşmelerin olması gerektiğini söylüyor. Kostas Laliyotis de PASOK'un yeniden yapılanmasını ve yenileşmesini gerektiğini vurguluyor. PASOK Yürütme Kurulu'nun yeni durumunda nasıl politik sonuçlar çıkaracağı da merakla bekleniyor.

Yunanistan bugün hızlı gelişmeye sahne oluyor. Politik yaşamın yenileşmesi Sol Birlik önemli rol oynuyor. Sol Birlik önerilerini gerçekleştirmesi (çünkü mücadele edeceğini, tüm dikkat ve faaliyetleri bu noktada topladığını ve bu öneri çerçevesinde bir dizi girişimde bulunacağını) söylüyor.

Oysa yandaş, skandallar ve yolsuzluklarla ilgili Meclis'teki görüşmelerin 3 Temmuz'a kadar başlaması gerekiyor. Terki durumunda, konu meclisin gündeminde düşüyor. Bu konuda gereken işlemlerin başlaması için H.Florakis, Mitsotakis'e görüş birliği için...

SOSYALİST ENTERNASYONAL 100 YAŞINDA

Stockholm'de 20-22 Haziran günleri 18. Kongresini gerçekleştiren Sosyalist Enternasyonal (SI) aynı zamanda 100. yılını kutluyor. 46 tam üye parti, 23 dâmasıman parti ve 13 bağlı örgüt olmak üzere, 81 kuruluşu çatısı altında toplayan SI, 20 milyon partilinin ve 120 milyon oy sahibinin de temsilcisi durumunda. Üye partilerden 26'sı şu anda ya iktidarda ya da koalisyon oluşturuyor.

SI'nın temel hedefi olarak ülkeler arasında barış ve toplumsal ilerletim geliştirilmesi ve her çeşit baskı rejimine son verilmesi belirtiliyor. Temel ilke, 1917'de Frankfurt'ta saptanmış, 1962'de Oslo'da gözden geçirilmiş. Bu yılki kongresinin en önemli yönü, bu ülkelerin yeniden yazılacak olması oluyor. Yürütme Komitesi, kongre sloganı olarak, "100 Yüzyıl Barış ve Özgürlük Uğraş-Yeni bir yüzyıla doğru!" sözleri seçildi.

Sosyalist Enternasyonal, 1864'ten beri çeşitli görünümlerde varlığını sürdürdü. İlk kurucusu Karl Marx'tır. 1876'da yapılan II. SI, 1889'da Paris'te II. Enternasyonal adı altında yeniden kuruldu. I. Dünya Savaşı sırasında çalışmalarına ara vererek zorunda kalan SI, 1923'te yeniden canlandı. Bu arada, Sosyal

belçikeli III. Enternasyonal'ı kurmuştu (1919). Komintern olarak anılan bu kuruluş, 1943'te yeniden varlığını son verdi.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan yeni koşullara uygun olarak, 1957'de Frankfurt'ta yeni bir tüzük edinen SI, yönetim kadrosunu da 1976'de Cenevre'de değiştirdi. Genel başkan olarak, Federal Almanya'nın ilk sosyal demokrat kansleri Willy Brandt seçildi. 1983'te Portekiz'de görev bir kez daha uzatılan Brandt'nin genel sekreteri olarak, (çok kararsız yaşamamı) yeni İsviçre Bernat Carlson'un yerine Finli Pentti Vannanen seçildi.

Çeşitli komiteler ve çalışma grupları oluşturan SI, uluslararası çözüm getirmeye uğraşmaktadır. Yolda ilk kez biraraya gelen komite ve grup üyeleri, gelişmeleri tartışıyor, raporlar oluşturlar. De yolda ilk toplantıların Kongre'de, bu raporlar Özerinde tartışılır, kararlaştırılır. Bu yılki kongrede açılış konuşmasını yapan si. Ozmadığıda barış, Güney Afrika, çevre sorunları ve nükleer silahların yeni gelişmeleri konularının oluşturmaları açıklanıyor. Stockholm'deki 18. Kongre, FRO'den gözlemler çağrısında protesto eden İsraili Sosyal Demokrat İleri Partisi tarafından boykot edilmiştir. ■ GÜ.

► Florakis, anıtlar durumunda

► Mitsotakis

deki tüm güçleri kızırık bir sure içinde ve sınırlı yetkileri olan geçici hükümeti desteklemeye çağırıyor. Bu bakımdan görüşün, demokrasinin feyleşimin sağlanması, skandalların açığı çıkarılması için derhal işlemlerin başlaması, devlet komisyonlarında açılış için yasal düzenlemelerin yapılması, bugünkü seçim sis-

François Mitterand ve Jack Lang'dan

TAHSİN SARAÇ VE METİN AND'A “LİYAKAT NİŞANI”

Fransız Devrimi'nin 200. yıldönümü nedeniyle Fransa Büyükelçiliği'nde düzenlenen törende ozan Tahsin Saraç ve Prof.Dr. Metin And'a Türk-Fransız ilişkilerinin gelişmesine yaptıkları kültürel katkılardan dolayı liyakat nişanı verildi. Fransız büyükelçisi Eric Rouleau, Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterand'ın gönderdiği altın liyakat nişanını (Officier de l'Ordre National du Mérite) ünlü ozanlarımızdan Tahsin Saraç'a, Fransız Kültür bakanı Jack Lang'ın gönderdiği liyakat nişanını da Prof.Dr. Metin And'a taktı. Aşağıda, bu törende büyükelçi Eric Rouleau'nun Tahsin Saraç için yaptığı konuşmayı ve Saraç'ın kısa yanıtını veriyoruz.

“Çok Sevgili Dostum,
Bugün eriştiğiniz onur, insan ve özgürlükler uğruna verilmiş bir kavgaya yaşamı taçlandırmaktadır. Siz, bu kavgayı yazın ve şiir yoluyla yürüttünüz ve bugün de sürdürmekte-siniz.

Doğu Anadolu'dan çıkıp Ankara ve Paris'te yükseköğreniminizi tamamladıktan sonra, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Fransız Dili ve Edebiyatı dersleri verdiniz. Daha

sonra, 1971 yılında, kesin olarak yazın yaşamına girmeye karar verdiniz; o gün bugündür yazın ve şiir sizi bırakmadı; her ikisini de, tek konusu insan onuru ve onun eşitlik, adalet, baskıya karşı direnme, anlatım özgürlüğü ve kültürel kimliğin tanınması gibi, en temel haklarının savunulmasını kutsal bir görev olarak yaşadınız.

Siz, Sevgili Tahsin, çağdaş Fransız yazarlarından yaptığınız çeviriyle, Türkiye'de kendini kabul ettiren ve Türk Dil Kurumu çeviri ödülünü kazanan büyük bir Çağdaş Fransız Şiiri Antolojisi ile de tanınıyorsunuz. Ünlü bir ozan olarak, TRT Şiir Kitabı Büyük Ödülünü kazandınız. Yapıtlarınız arasında, “Bir Ölümsüz Yalnızlık”, “Güneş Kavgası”, “Direnmeler”, “Güvercin Kasapları”, “Bir Sevgiyi Görüntüleme”, “Çıplak Kayada Çimlenmek” sayılabilir. Şiirlerinizdeki özgün ve güçlü soluk, siz özgürlük savaşçısının savaşımını dile getirmektedir. Böyle olunca da, Eluard, Aragon, Pierre Emmanuel ve daha pek çok Fransız direnme ozanlarına yakınlığınız kolayca anlaşılmaktadır. Ama yapıtlarınızda, gerçeküstüçülük akımına da -aklıma Desnos, Prévet geliyor- yabancı olmadığınız ve

Yves Bonnefoy, René Char, Guille-
vic, Jean-Claude Renard gibi en çağdaş Fransız ozanlarına da ilgi duyduğunuz seziliyor.

Yapıtlarınız hemen hemen bütün büyük iletişim dillerine çevrildi. Bunun yanı sıra, uluslararası pek çok toplantıda da katılıyorsunuz. Fransız eleştirmenler, yapıtlarınızı övgüyle karşılamış ve 1983 yılında “Nouvelle Europe” dergisinin belirttiği gibi, “Çağdaş, genç çağdaşlarımızın

duyarlılığından kaynaklanmış, teknolojiyenin esinlenmiş, en gizli özlemlerimiz gibi yumuşak ve özgürlük istekleri kadar güçlü” olarak nitelemişlerdir.

Türkiye'de Fransız düşüncesi, yazını ve şiirinin tanınması ve yayılması konusunda oynadığınız rol çok etkileyicidir. Dolayısıyla, Fransız hükümetinin, kültürel işbirliğimiz ve değişimimiz adına elde edegeldiğiniz başarıları göz önüne alması ve sizin Ulusal Liyakat Nişanı'nda bir derece daha yükselmenizi sağlaması doğaldır.

Sayın Tahsin Saraç, çok sevgili dostum. Fransa Cumhurbaşkanı adına ve bana verilen yetkiye dayanarak, sizi “Ulusal Liyakat Nişanı”nın “Officier” aşamasına yükseltiyorum.”

Eric Rouleau

“Bu nişanı, Fransa'nın Türkiye'deki seçkin büyükelçisi, resmi ünvanı ötesinde, Türkiye aydınları ve gazetecileri çevresinde çok iyi tanınan ve sevilen Eric Rouleau gibi büyük bir aydın ve gazetecinin elinden almış olmaktan duyduğum içten sevinci belirtmem için verin.

“Sofrada eklemek ve su, göğüste ol gül duygu

Yığınların mutluluğu kavgasında
hep yerim
Tanrılar karşısında, doğa
doğrultusunda

Ben ozanım
Devrim ateşlerini sonsuz yakacak
odun

Toprakta kemiklerim”
dizelerini çok daha önceleri yazmış bir ozan olarak, bu tören gününün Fransız Devrimi'nin ikiyüzüncü kutlama günüyle çakışmış olmasından duyduğum büyük mutluluğu dile getirmek isterim.

Dünyanın bir düşünce ve sanat merkezi olma niteliğiyle Fransa'nın benim için hep bir ikinci anavatan olarak görüldüğünü önünüzde övünçle belirtmek istiyorum; çünkü, daha onsekizinci yüzyılda, bir filozof-yazarın, meslekleri sınıflandırmırken, “Generaller, bu köy talancıları benim gözümde en son sırada gelirler” dediği bir ülke, bütün dünya aydınlarıncı elbette ikinci bir anavatan olarak görülmeye hak kazanır. Yüzyıllardan beri Fransa'nın durumu budur. İşte ben, şu kısa konuşmamı, buradaki seçkin temsilcilerinin kişiliğinde, bu sıcak, bu kucak açıcı, bu onurlu Fransa'yı selamlamakla bitiriyorum.”

Tahsin Saraç

OLMAK YA DA “GİBİ YAPMAK”

Saatleri yıllardır 12'ye 5 kala'ya ayarlanmış, ama kuşu hiç görememiş solun, gugukları duyabilmesi için saatini yeniden kurması gerekiyor.

■ Firat Tezer

Yeni politik kültür, kişisel ve yerel inisiyatiflerin artırılması gibi konular sol içinde sürekli tartışılırken “olmak” ile “gibi yapmak” arasındaki ayrım kültür problemimizin büyüklüğünü ortaya koyuyor.

Ülkemizin yıllarca işçi sınıfı adına davranan, kendini onun tek öncüsü gören köylü ideolojisi ile mücehhez bir sol gördü. “Ben bilmem merkez bilir” anlayışı feodal kültürün “İmam'a inan” anlayışının sola yansımından başka denir ki? Şefin ya da imamin dediği tek doğruysa, tartışılmazsa, sıradan solcu, şef ile “kitle” arasında, yarın geleceğine inanılan bir cennet için bir “tebliğ memuru”, bir “kablo”dan başka ne anlam taşır? Üstelik doğrular imamdan geliyorsa niçin kendi Kur'anlarımızdan başkasını okuyalım? Bizim kitabımızın dışındaki her yazılı şey “Şeytan Ayetleri”dir.

Buradan giderek “Niçin okuyalım ki?” sorusu gelir. Bizim doğrularımızı nasıl olsa bizim dışımızda-

ki “hüvelbaki”ler bulmuştur. Bilimden imana, dilektikten metafiziğe dönüş böylece tamamlanır. Artık konuşmayan, düşünmeyen emirsiz iş yapamayan bir “teba” yaratılmıştır.

İmamla dolu bir dünyada kültüre ne gerek var? Nasılsa marksizminin edebi alandaki yansımaları bizim örgütümüze yakın temsilcileri, parti programı doğrultusunda barut kokan ya da “bizi nasıl ezdiler” mealinde acıklı şiirler yazarlar, metal kapaklı devrimci romanlar çevirirler. Bu romanlarda Sovyetler'in Anayurt Savunması olur, Bulgaristan'daki anti-faşist mücadelede yaralı bir komünistin tek başına onlarca faşisti hakladığı karakol baskınları olur, Portekiz'deki komünistlerin illegalite koşullarında mücadelesi olur. Sonunda “dersler çıkardığımız” bu şiirler ve romanların dışındaki dünya ile ilgili herşey ya burjuva propagandası ya toplumcu gerçekçiliğe karşı ya da küçük burjuvazinin naif iç çekişidir. Arasına liderlerimiz bir şairden ya

da yazardan sözedecek olur. Hemen o yazara ait kitaplar, yazılar çıkar. İmam iyi dediyse övülür, kötü dediyse yerin dibine batırılarak, tarihin çöp sepetine havale edilir.

Saatleri yıllardır 12'ye 5 kala'ya ayarlanmış olan ama, kuşu hiç görememiş solun gugukları duyabilmesi için saatini yeniden kurması gerekiyor. Herşeyi tekeline alan burjuvazi, solun dışındaki, onun rafinasyon adına dışarı attığı “kent kültürü”nü avucunun içine almış durumda. Sola yalnızca köylü ideolojisini bırakıyor. Biz bu çemberi delmedikçe kültürel bir rönesans yaşamadıkça hep “acıyı bal eyleyecek”, ama hiçbir zaman Türkiye'ye “hiçkimseye uymayan bir mevsim” önemeyeceğiz.

Oyleyse kültürel rönesansı nasıl gerçekleştireceğiz? Tabii ki demokratikleşme ile. Sol içi, örgüt içi demokratikleşme bunun ön şartı. Ülkemizde demokratikleşme önerirken bunu kendi içinde gerçekleştiremeyen bir sol her zaman “olmak”la “gibi yapmak” arasındaki uçurumun iki yakasında huzursuz bireyler yetiştirecek ve halkın gözündeki saygınlığını artıramayacaktır. Demokrasi hamilelik gibidir. Birazcik olmaz, Demokratikleşme tepeden emirle de olmaz. Ülkemizde olsun, dünyada olsun solun demokratikleşmesinde “tepenin” rolü epeyce fazla. Bunu tabana yayabilmek için gerek teori üretiminin gerekse kültürel üretiminin teşviki gerekiyor. Demokrasi kültürünü benimseyebilmek için önce kültürün elde edilmesi gerekiyor. Okumamız, okumamız, okumamız gerekiyor.

Yazmalıyız. Bu en önemli nokta. Köylü kültürü, yani sözlü, dilden dile aktarılan bir kültür bizim kültürümüz değildir. Bizim kültürümüzün kaynaklarından biridir, ama bizim kültürümüzün kendisi değildir. Bizim kültürümüzü yaratmak için yaratıcı biçimi, yöntemi ne olursa olsun yaratmalı ve yazmalıyız. Düşündüğümüz herşeyi yazılı hale getirmenin ve başkalarıyla tartışmanın yollarını aramalıyız.

Dikkat edelim, solun Türkiye'deki tarihinde yazarlar yazmakta yalnız kaldığı için, okunmadığı ve eleştirilmediği için, teorik ve kültürel

üretimin önü tıkandığı için kültür gelişmemiş, fikirler yerine kişiler eleştirilmiştir. Eli kalem tutan kişiler, niyetleri ne olursa olsun “ayrı olma” potansiyelini taşımışlardır. Şefik Hüsnü, Hikmet Kivılcımlı, R.Yörükoglu konuları şu anda ne olursa olsun, canlı ve yaygın bir teorik üretim ve tartışma ortamında “ayrılıkçılığı” seçebilmişler miydi, ya da onları dışalamaktan çok daha kolay ve yapıcı olan tezlerini eleştirmek anlayışı kişiliklerini eleştirmenin yerini alamaz mıydı?

Teorik üretimi, kültürel üretimi teşvik etmeli, yaygınlaştırmalıyız. Üslubumuzu, köylülükten ideolojik mirasımız olan kapalı çevre şivesiyle ifadededen, gazeteciliğimizi devrik cümle kuramayan bildiri ağzından, bütün hayatı kapsayabilir bir sözcükle ifadeye dönüştürmeliyiz. Sözlüklerin bize yetmediği bir yaratım dünyası kurmalıyız.

Ancak o zaman Umur Coşkun dostumuz derginin tirajına bir sıfır daha eklendiğini görebiliriz. Onu bu zevkten mahrum etmeye-

lim.□

HASAN İZZETTİN DİNAMO ÖLDÜ

Sair ve yazar Hasan İzzettin Dinamo, 20 Haziran 1989 günü, 80 yaşında öldü. Ölümlünden bir hafta önce kımı felç geçirerek, rahatsızlıktan Dinamo yayınevi ve eski edebiyat adamlarından biriyi-
di ve ölümüne dek çalışmalarını sürdürdü.

1909 yılında Alcazar'da doğan Dinamo, 1931'de Sivas Öğretmen Okulu'nu bitirdi. 2 yıl ilkököl öğretmeniliği yaptı. Gazî Eğitim Enstitüsü'ne girdi, burada öğrencilerle TCK'nun 142. maddesine yakışı-
yemelerde bulunduğu gerekçeyle 4 yıl hapis yattı. Daha sonra İstanbul'a yerleşti, 6-7 Eylül olaylarından yeniden tutuklandı, daha sonra aklandı, özet denler vererek ve çevirmenliği yaparak yaşamını kazandı.

İlk jürini 1926 yılında "İzler" Dergisi'nde yayımlanan Dinamo; dergilerde çıkan şiirleriyle ("Ser", "Yeni Edebiyat"), toplumun gerçekleri bir anlayışı benimseniyordu. Öncüleri arasında yer alırdı. 1965'ten sonra, roman alanında verdiği em-
gürlere dikti köşeyne başladı. İlk romanı Kutsal İnsan 8 ciltten oluşuyordu. Daha sonra Neşve ve Aşlar romanını yazdı (1968). Kutsal İnsan ile Orhan Kemal Roman Armağanı'nı (1977) aldı. Musa'nın Geçen-
den Şiirleri (s. 1976), İl Düşünce Sayısı'ndan Edebiyat Anıları (s. 1984), Anadolu'nun Bir Yüzen Aske-
ri (roman, 1988), Nâzım'dan Mel-
temler (s. 1989).

Geçtiğünü günlerde yayınlanan TKP ve Aydınlık ve Anılar adlı roman-
amı biriciminde kitabıyla ya-
şadığı dönemde son çalışmasını ge-
çekleştiren Hasan İzzettin Dinamo'nun diğer yapıtları şunlar: Deniz Fe-
rarisi (s. 1977), Karacahalkemir Sen-
fonisi (s. 1980), Ateş Yolları (roman, 1968), Özgürlük Türkümleri (s. 1971), 6-7 Eylül Kaşığı (s. 1971), Öksüz Musa (roman, 1973), Mapusından Şiirler (s. 1973), Şiirler Şiirleri (s. 1975), Koyun Baba (roman, 1976), Geçenlerden Şiirleri (s. 1976), İl Düşünce Sayısı'ndan Edebiyat Anıları (s. 1984), Anadolu'nun Bir Yüzen Aske-
ri (roman, 1988), Nâzım'dan Mel-
temler (s. 1989).

MERCEK

Hazırlayan: ALTUŞ AŞUT

Demirel'in iki yüzü

Süleyman Demirel, askerler dar-
beceleri siyasal iktidardan her uzak-
laştırmış "demokrat" kesil-
miştir. Ama, iktidar umudu yeni-
den ufukta belirmediği, hemen
"aslında fâcî edevet" antikomün-
ist kimliğiyle barınmış. Demirel-
in 12 Eylül sonrası "yassak
günler"deki çıkışları belkilerde-
dir:

"Günün Türkiye İstiyoruz"
"Biz milletin hukukunu seviriz."

"Kendim için bir şey istiyorsam
namusumla..."

Sayın Demirel'in, son "De-
mokrat Kurultay"ında dileme-
tik: "Ulusal mutabakat"tan söz
etmiş, "solcular düşünün olmanın
çalışışları"nı vurgulamış...
Sonra Bilkent Üniversitesi'nde ki-
li "talihli" sözleri yansıdı ka-
zâlere:

"Komünizm bir fikir meselesidir,
şö, yayımlanmışın ötesinde-
dir."

Demirel, tam da ANAP'ın "De-
mokratik Bir Anayasa" çağrısı

gündeme getirdiği, 141 ve 142.
maddeleri kaldırmanın söz etti-
ği gündeye geçiyordu "karşı sal-
dın"ı...

Sayın Demirel'in belki de en bo-
yuza yak, kamyonuna "güvenli-
r, sârinen eri" bir politika im-
nâ verememiş olma...

"Antikomünizm" ile "demo-
krat hâvâriliği"nin bir arada ola-
mayacağı, buca yâlini düşün-
mî politikaçı Süleyman Bey ne za-
man öğrenecektir?

Onur Kumbaracıbaşı'nın telgrafı

5 Haziran, "Çevre Günü"nden
yâri, Yeşiller Partisi'nin de ku-
ruluş yıldönümüdür. Birinci ya-
şadığı kutlamak amacıyla Anka-
ra'da Anadolu Kulübü'nde düzen-
lenen "sıyran-limonata"li kok-
teylde, Yeşiller'in Genel Başkanı
Prof. Dr. Celal Erug ile partinin
ileri gelenleri de toplandı. Topla-
nı, Erdal İzoğlu çıktı, Süleyman
Demirel ise kutlama telgrafı ge-
dermişti. SHP Meclis Grubu Bay-

DEMOKRASİ BEKİŞİ

Yine homurdanmalar
Başladı: başlayalı
Sabah dört buçuk kuruyoruz
Anlat saati

Saatin zilyile fırlıyoruz
Yatılan
Önce sıkıştı dınyayorum

Çok güler buğün de bir şey yok
Büğün de hava normal
Yemden yatılabilir
İyim rahat.

AI DEMİR

(GİRİŞİR,
Sayı: 857, 5 Şubat 1989)

kan Vekili Prof. Dr. Onur Kumbaracıbaşı da telgraf gönderenler arasında. Ancak, Kumbaracıbaşı'nın telgrafı, "jerisi" bakımından, ötekilerden ayrılmıyordu. Telgraf yazıya şöyle atıyordu:

"Gözleri kırılır, mütalakalar dilerim!"
Kumbaracıbaşı'nın yoğun telgraf trafiğinin yol açtığı bu sevimli yanlışlık, o gün Yeşiller'in kokteyl-
line ayrı bir "neşe" kattı...

Hasan

Esat Işık'a

"Galkatasayılılar pilavı"

Dışişleri ve Milli Savunma eski bakanlarından Hasan Esat Işık, ciddi bir rahatsızlık nedeniyle, bir süre için Ankara'da İbni Sina Hastanesi'nde tedavi görüyor. İbni Sina Blok, 9 Katlı 1505 numaralı odası, ziyaretlerle dolu taşıyor...

Ancak, bu ziyaretler arasında bir tanesi var ki, hasta yatışında ki Hasan Esat Işık'ın, çok duyulan-
dır...

Galkatasayılı İbni mezarından birbirlerine bağlılı biliniz, her yıl bir ayı geldiğinde galkatasayılı "Pilev Günü" de... Hasan Esat Işık, rahatsızlığı nedeniyle bu yılki "Pilev Günü" ne katılmayacağı Ankara'daki "Galkatasayılılar Dem-
gisi" yemecileri, "pilav ökü do-
ner" İbni Sina Hastanesi'ne taşı-
dılar...

Hasan Esat Işık, o gün hasta ya-
tışında güçlükle doğrulacak el-
lerini sıkıştı Galkatasayılılara,
"Bundan daha güzel bir anıma-
ma olamaz, beni çok müte-
tim, hepimiz sağ olma" diyor...

Prof. Dr. Tolga Yarmarın'ın de-
yişi, "çepçadılama yemeliğin
stresi" ve "ülkemizde İbni'ya
acıları genenel" Galkatasayılı
can yetenler, insan ilişkilerinde de ö-
nek almaları güzelliği sergiliyor-
lardı...

BİLİM ve SANAT YAYININA ARA VERDİ

1 Ocak 1981 tarihinde Ankara'da yayınlanmaya başlayan Bilim ve Sanat dergisi, Ekim ayına kadar yayınına ara verdi. 2 Eylül 1980'den sonra ilk çıkan kuller-
derlerden bir olan Bilim ve Sanat, çokluk yıldır düzenli olarak yayınlıyordu. En son Mayıs 1989 sayı-
sı çıkan dergi, 99. sayısını mali ola-
naksızlığı nedeniyle çıkaramadı.

Bilim ve Sanat Dergisi Genel Yu-
ryetmenleri Vahit Örneoğlu, Şe-
vket Yılmaz ve Nâzım'dan Mel-
temler'i yayınladığı bildirildi. Ara-
pınan olağanüstüliklerden dolayı-
kan nedeniyle derginin basılmadı-

ğini söyledi. Bilim ve Sanat'ın Ekim
ayına kadar yayınına ara vermesi ile
ilgili olarak Örneoğlu, Adımlar'ı ya
açıklamayı yaptı:

"Türkiye'de, sürekliliğini ve dü-
zenliliğini dokuz yıl boyunca devam
ettirebilen ender kültürler türle-
ren bir olan Bilim ve Sanat'ın ya-
yımını, gelişme doğrultusunda ke-
sinlikle sürdürmesini gönlü istedi.
Olmadı. Parmakla sayı kitabevi-
de kendini göstermekte ve tatlına
olanagına itilen dergisi bir dolayım-
dıkı abormen ilgi ve desteği ile ke-
sinlikle yürütmele olağın kalma-
dı."

Onun için Ekim-1989'a kadar
mola almak zorunluluğu ortaya çı-
ktı. Bilim ve Sanat'ın yayıncılık
ve kültürel etkinlikleriyle parasal
gücünü oluşturmaya dönüştürüyor.
Ekim'de de bu amaçlarını gerçekle-
ştirebilir, 99. 100. ve daha... diye-
biliriz. Dergi olarak sayı "okunması
olmak için çıkarmak" değil mura-
dımız. Kamıoca gerekli; ama, de-
mokratik-kültürel yayıncılık dönye-
me aynı zamanda, mevcut koşu-
llarda kesinlikle edilebilecek etkin-
liğe dönüşmesi gereken okuyucu tu-
rasyonu, gerekçeleriyle yoğunlaşması
ulaşabilecek mi?

Kesinti süresini anlaşı ve işe de-
ğin sürere dönya(irebilirsek mü-
râhâ!)

(Cumhuriyet, 29 Kasım 1989)

Sikilyönetimden boş zarf

Ankara Barosu avukatlarından
Veli Deveoğlu, zencilerden Anka-
ra Sukünetim 1' No'lu Askeri
Mahkemesi'nden "İç boş bir
zarf" almış çok şaşırır. "Tebliğ
zarfı"nın üzerinde, Dev-Yol davası-
yla ilgili "Gerekli Hükmü"
gönderildiği yazılıyorsa, Anakt, PTİ
dağıtımını sonradan ocları zarf-
tan bir şey çıkmamış...

Av. Veli Deveoğlu, "Unutulan
gerekli hükmün yeniden gündem-
rilmesi ve temyiz için sürenin sak-
lı tutulması dileği" ile Askeri
Mahkeme Kİdemi Yargıçları'na 25
Mayıs'ta bir yazı postalamış. Bu sa-
tırları yazıldığı 20 Haziran'da,
Deveoğlu, "Tebliğ icrâğı"nı
henüz almamıştı...

Yeni Açılım Yayınları Sorumlusu Saffet Ersanlı

“HALKIMIZ VE KAMUOYU TBKP İLE TANIŞMALIDIR”

Yasalaşma mücadelesi veren bir partinin programı, illegal olamaz. TBKP'nin ne dediği, önerdiği çözümler, hangi hedeflere yöneldiği bilinmelidir. Halkımız ve kamuoyu TBKP ile tanışmalıdır.

Liderlerinin yargılandığı TBKP davasında, yayınlamış olduğumuz program, savcılığın iddianamesi dayandığı belgelerden en önemlisidir. Hersey bir yana bu olgu bile, programı isteyen herkesin gördü, okumasını gerektirir.

Türkiye Birleşik Komünist Partisi Programı, 19 Haziran 1989 günü Yeni Açılım Yayınları'nın bir dönüm olarak günışığına çıktı. Ancak daha gözlerini açmayı ki, “yasak” kararı geldi. İstanbul DGM Savcılığı toplama kararını vakit yitirmeden, 20 Haziran 1989 günü aldı. TBKP liderleri Nihat Sargın ve Haydar Kutlu'dan sonra, TBKP Programı da “davalı”landı. Yeni Açılım Yayınları sorumlusu Saffet Ersanlı ile TBKP Programı'nın yayımlanması üzerine konuştu. Programın basılmasını, TBKP liderlerinin ülkeye dönüşleriyle yeni bir ivme kazanan demokratikleşme ve yasallık sürecine önemli bir katkı yapacağını inancını dışı getiren Saffet Ersanlı, sorumluluğu şöyle yazınladı:

Yasal çalışma hakkı

— **Yayınladığımız TBKP Programı, demokratikleşme ve komünist partininin yasalaşma sürecine nasıl bir katkıda bulunabilir?**
Ersanlı: Öncelikle yeni, befreteyin. Bir insanı hırs ve yurtlu olarak düşünün, düşünceleri açıklanabilmesi vazgeçilmez en temel demokratik haklardan biridir. Yayıncımızın TBKP Programı'nı yayınlıyıp kamuoyunun bilgi ve tartışmasına sunmasını, fikir, inanc ve ifade özgürlüğünün kullanılarak ülkenin demokratikleşme sürecine nitelikli bir katkı olacağını düşünüyorum.

Kutlu ve Sargın'ın komünist partisinin yayınlamış olduğunu, ülkemizin demokratikleşmesine aktif katkıda bulunarak önce Türkiye'ye ayak basmalarıyla birlikte, toplumun cepti kelimelerinde deyişli boyutlarda yasal komünist partisi tartıştı, konuşmalar daha geldi. Yasalaşma mücadelesi veren bir partinin programı, illegal olamaz. TBKP'nin ne önerdiği, önerdiği çözümler ve hangi hedeflere yöneldiği bilinmelidir. Halkımız ve kamuoyu TBKP ile tanışmalıdır.

Tüm kitapçılarda satışa çıkarıldı...
TBKP programı 2 bin 500 lira

Parti Üyesi
Nihat Sargın
Haydar Kutlu
TBKP Programı
Saffet Ersanlı

Yayıncımız Saffet Ersanlı ile TBKP Programı'nı yayınlıyıp kamuoyunun bilgi ve tartışmasına sunmasını, fikir, inanc ve ifade özgürlüğünün kullanılarak ülkenin demokratikleşme sürecine nitelikli bir katkı olacağını düşünüyorum.

Şimdi, hükümetin yasal olarak çalışma haklarını olup olmayacağı, sorunu, demokratikleşmenin en önemli sorunlarından biridir. Çoğunluk demokratikliği, yaygın platformda demokratik ve yöneticilerle yerinamik isteyen bütün politik güçlerin partilerini kuzalımla ve programatik görüşlerini özetlere yayma hakkıdır. Bu bağlamda tüm partiler gibi marksist solun da örgütlenip tartışılma hakkı en başta gelen bir hak olmalıdır.

Öyle ki, hükümet, iktisadi, siyasi ve toplumsal diğer kesimlerinde, kurullarında çarşın çıkışında komünist parti, bu çözümlerle mücadelede biraralılık, dengeli ve dengeli bir şekilde yer almalıdır. Bu nedenle aktif tutum olarak bu

hakkı kullanmak ve süreci ilerletmek gerektirir.

Liderlerinin yargılandığı TBKP davasında, yayınlamış olduğumuz program, savcılığın iddianamesinde dayandığı belgelerden en önemlisidir. Her şey bir yana, bu olgu bile, programı isteyen herkesin gördü, okumasını gerektirir. Bu yargılama sürecinin de bir gereğidir.

iki temel sorun

— **Bugün iktisadi ve politik gündeminin en temel sorunları nelerdir diye sorarsak...**
Ersanlı: Bugün ülkemizin en temel ve acil ihtiyacı demokratiklik, demokratik bir rejimdir. Demokratiklik önündeki engel, ekonomik-politik istikrarsızlığın ne-

► **Ersanlı, TBKP Programı'nın marksistler arasında tartışılmasına bir katkı olacağını düşünüyor.**

TEKİRİ
BURULUŞ KAPALI NİST PARTİ
PROGRAMI

DEMOKRATİK KAMUOYUNUN
SALAT PAKETİNE GİRİLMİŞ

Açılım

medisi, her görüşün politik yelpazede kendini ifade edemediği bir ortamda parlamentoya bu işlevi götüren bir millet. Gereketin demokratik bir rejimin gereği, komünist partinin de içinde bulunduğu çok partili bir politika ortamıdır. Türk Ceza Yasası'ndaki 141, 142, 163 ve tüm diğer antidemokratik maddelerin olmadığı bir ortamda, Partiler hiçbir karışma olmadan görüşlerini, düşüncelerini ve politik çözümlerini toplumun kamuoyunun önüne getirebilir ve kitle desteği oranında parlamentoda temsil edilebilir. Yine içinde bulunduğumuz aşamada 12 Eylül'ün yarattığı tahribatı temizlemek, onarmak, demokrasi mücadelesinin başlıca görevleri arasındadır.

Ayrıca demokratik bir rejimin ana gereklerinden biri de Kört Halkın yarattığı tanınması ve onun ulusal demokratik haklarını kazandırmasıdır. Bu sorun çözümlenmez, ülkemizin demokratikleşmesi sağlanamaz. Kört halkının karşıt itirazıne dayanan aktif, demokratik, beryoçtörün bir ayak ulusal marabakatı temelinde olmalıdır. Ülkemizin sosyal-politik yayınında kökleli olan her parti, örgüt ve kilitler kradit demokratik (istemleri) ile politik rejimi onarılarak yeni bir mutabakat gerçekleştirilebilir kanısında yım.

— **Yayınladığınız TBKP Programı, marksistlerin bagıncı tartışma konularına nasıl bir katkıda bulunabilir?**

Ersanlı: Bu program, marksist sol için özel bir anlam taşımaktadır. Komünist hareket dünyada ülkemizde kendini yenileme çabası içinde. Program, hem bu yenileşme aşamasında, hem de yenilenmenin bir düzeye fideden olarak tartışılmasına bir zemin olmalıdır.

Marksist sol, öncelikle programın yayınında dış grupları, öngörel sorularla baglı bir iç sorun olarak ele almalıdır. Böylece bir yaklaşıp bu çıkışın demokratikleşme sürecine aktif katkıını gösterebilecektir. Görüşlerin özetinde de görüle-